

Wnoszący sprzeciw i uwagi :

Miejscowość: dnia:

.....

.....

.....

Ministerstwo Środowiska

Mając na uwadze przeprowadzane konsultacje publiczne w odniesieniu do projektu ustawy z dnia 28 marca 2019 roku o minimalnej odległości dla planowanego przedsięwzięcia sektora rolnictwa, którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej (<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12321413/katalog/12579313#12579313>), **stanowczo żądamy:**

- Wydłużenia okresu konsultacji publicznych i umożliwienia składania uwag do projektu przez poszczególnych członków lokalnej społeczności.
- Przesyłania wszystkich pism związanych z projektem na adres stowarzyszeń zainteresowanych udziałem w tworzeniu ustawy wymienionych na stronie <https://stopfermom.pl/koalicja>. Pozostaje rażąco dysproporcją przesłanie projektu ustawy różnego rodzaju izbą zrzeszających przedsiębiorców produkcji zwierzęcej do konsultacji, a nie przesłanie jej do stowarzyszeń które reprezentują społeczności lokalne narażone na uciążliwości złowne. To zlekceważenie głosu lokalnych społeczności jest tym bardziej dla Nas przykre, że Ministerstwo Środowiska doskonale wiedziało o tym, że chociażby Stowarzyszenie „Otwarte Klatki” jest zainteresowane udziałem w konsultacjach publicznych nad projektowaną ustawą.
- Uwzględnienia UWAG przesłanych w załączniku nr 1 do niniejszego pisma.

Jednocześnie informujemy, że złożone uwagi mają charakter jedynie zasadniczy i będą rozbudowywane i na bieżąco przesyłane do Ministerstwa Środowiska. Pozostaje rzeczą całkowicie niedopuszczalną aby projekt o takiej doniosłości społecznej został dopuszczony do konsultacji publicznych jedynie na 7 dni.

Jednocześnie informuje, że w obecnej fazie dyskursu politycznego oraz zbliżających się wyborów społeczzeństwo nie zapomni Państwu tego rodzaju postawy. Spotkamy się z pewnością przy urnach wyborczych.

Załącznik nr 1

Uwagi i wnioski do projektu ustawy o minimalnej odległości dla planowanego przedsięwzięcia

sektora rolnictwa, którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej.

Załącznik nr 1

Uwagi i wnioski do projektu ustawy o minimalnej odległości dla planowanego przedsięwzięcia sektora rolnictwa, którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej.

Uwagi i wnioski do projektu ustawy o minimalnej odległości dla planowanego przedsięwzięcia sektora rolnictwa, którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej.		
L.p.	Oznaczenie jednostki redakcyjnej względem, której następuje złożenie wniosku i uwagi	Uwaga lub wniosek
1.	Art. 1	<p>Aktualne brzmienie art. 1:</p> <p><i>Ustawa określa minimalną odległość dla planowanego przedsięwzięcia sektora rolnictwa, którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej.</i></p> <p>Uwaga 1 Niewystarczająco określony cel regulacji.</p> <p>Ustawodawca w sposób dalece niewystarczający określa cel ustawy w kontekście opisanego w uzasadnieniu problemu wynikającego ze skarg, petycji, wniosków i uwag lokalnych społeczeństw narażonych na oddziaływania odorowe / substancji złoonych.</p> <p>Lokalne społeczności piszą skargi ze względu na już istniejące przedsięwzięcia odorotwórcze (powodujące oddziaływania złoonne), które powstały wskutek braku nadzoru Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Ministerstwa Środowiska oraz pozostałych organów ochrony środowiska nad: paradygmatami obliczeniowymi i przyjmowanymi kryteriami lokalizacyjnymi stosowanymi</p>

		<p>w procesach inwestycyjnych w kontekście rozprzestrzeniania się odorów.</p> <p>Innymi słowy protesty przeciwko planowanym przedsięwzięciom odorotwórczym wynikają z oglądu rzeczywistości przez lokalne społeczności. Dynamika wzrostu inwestycji chlewni, kurników etc., które już powstały wokół zabudowy mieszkalnej sprawiła, że lokalne społeczności nie chcą, aby organy ochrony środowiska dopuszczały następne budowy takich inwestycji widząc (a, właściwie czując) jakie uciążliwe skutki niosą za sobą takie inwestycje. Projektowana ustawa w zawężający sposób określa cel regulacji.</p>
2.	Art. 1	<p>Aktualne brzmienie art. 1: <i>Ustawa określa minimalną odległość dla planowanego przedsięwzięcia sektora rolnictwa, którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej.</i></p> <p>Uwaga 2 Nie wystarczający zakres ustawy oraz ukryty cel ustawy. Ustawa powinna określać warunki i tryb lokalizacji i budowy, eksploatacji już istniejących przedsięwzięć „odorotwórczych” w rolnictwie oraz warunki lokalizacji w sąsiedztwie istniejącej albo planowanej zabudowy mieszkaniowej lub innego sposobu użytkowania terenu który zostanie ograniczony lub wykluczony w sytuacji lokalizacji przedsięwzięć „odorotwórczych” w rolnictwie.</p> <p>Art. 1 projektowanej regulacji wskazuje, że ustawa określa minimalną odległość dla planowanego przedsięwzięcia sektora rolnictwa.</p> <p>Tymczasem zestawiając przyjmowany w art. 1 zakres i cel regulacji z proponowanymi w dalszych artykułach konstrukcjami należy uznać, że planowana regulacja jest w istocie projektem ustawy dedykowanym przedsiębiorcom i rolnikom inwestującym (lub zamierzającym inwestować) w przedsięwzięcia chowu i hodowli zwierząt w rolnictwie. Projekt ma za zadanie usprawnić absorpcje środków unijnych i ich dystrybucje w głównej mierze przez Agencje Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Obecny niski poziom dystrybucji środków przez ARMiR ma zostać „nadrobiony” w roku 2020, zaś proponowana ustawa ma za zadanie spowodować szybsze uzyskiwanie rozstrzygnięć administracyjnych przez podmioty aplikujące o środki unijne na przedsięwzięcia „odorotwórcze”. W wyniku tego Ministerstwo Rolnictwa zakłada spełnienie wyznaczonych celów ekonomicznych. Mając powyższe na uwadze projekt ustawy nie tylko nie rozwiąże problemu uciążliwości odorowych ale powiększy i nasili oddziaływania przedsięwzięć „odorotwórczych” z jakimi borykają się właściciele</p>

		<p>nieruchomości sąsiadujących z przedsięwzięciami odorotwórczymi (zarówno tymi istniejącymi, jak i planowanymi). Już sam projekt doprowadzi do eskalacji konfliktów społecznych.</p> <p>Celem i zakresem regulacji powinno być zapobieganie uciążliwościom zapachowym i ochrona zdrowia. Wszelka argumentacja powinna sprowadzać się do tych elementów – dlatego należy ograniczyć i zdelimitować rozwój przedsięwzięć „odorotwórczych”. Uzasadnieniem dla ograniczenia minimalnej odległości do maksymalnej wartości 500 m dla przedsięwzięć o liczbie DJP równej 500 lub większej, nie może być więc fakt, że dla odległość większa niż 500 DJP istotnie ograniczyłaby możliwość realizacji przedsięwzięć sektora rolnictwa. To nie powinna być ustawa uproszczeniu procesu inwestycyjnego dla sektora produkcji zwierzęcej a niestety proponowane regulacje to spowodują.</p> <p>Z licznych badań międzynarodowych wynika bowiem, że dla ochrony zdrowia zasadnym jest ograniczenie ilości i kumulacji wielkich ferm przemysłowych w pobliżu siedlisk ludzkich. Przykładowo badania przeprowadzone w Niemczech wykazały, że patogeny alarmowe LA MRSA – czyli szczepy gronkowca złośliwego odpornego na metycylinę znajdowane były w odległości 1000 metrów od ferm. Jest to więc realne zagrożenie zdrowia, a nawet zagrożenie epidemiologiczne szczególnie, że badania przeprowadzone w Dani w 2016 roku wykazały, że nosicielami tego patogenu jest 88 % świń.</p> <p>Odległość 500 z pewnością nie jest wystarczająca dla inwestycji wynoszącej np.: 6000 DJP. Projektowana regulacja jest w tym względnie nie zgodna z ustaloną w Konstytucji i traktatach o funkcjonowaniu UE (TFUE) hierarchią wartości prawnie chronionych. Przepis nie uwzględnia hierarchii dóbr podlegających ochronie w polskim systemie prawa, zawartej w Konstytucji RP oraz nowego podejścia do ochrony zdrowia w UE. Podstawy aksjologiczne ochrony zdrowia zawarte są również w art. 68 Konstytucji RP. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny analizując art. 68 ust. 1 oraz art. 68 ust. 4 Konstytucji RP stwierdza, że przepis art. 68 ust. 1 Konstytucji RP wprowadza powszechne prawo do ochrony zdrowia, co w kontekście art. 68 ust. 4 Konstytucji RP należy rozumieć jako prawo do zapewnienia takiego stanu środowiska, który nie powoduje negatywnych następstw dla zdrowia ludzkiego. Ustawodawca daje wyraz istnienia hierarchii wartości, uznając, że ochrona środowiska należy do niższej kategorii dóbr wobec tak istotnych, jak życie i zdrowie ludzkie.</p>
3.	Art. 1	<p>Aktualne brzmienie art. 1:</p> <p><i>Ustawa określa minimalną odległość dla planowanego przedsięwzięcia sektora rolnictwa, którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej.</i></p>

	<p>Uwaga 3</p> <p>Postulowanie się w art. 1 wyrażeniem „<i>którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej</i>” sprawia, że ustawodawca zakłada rozwiązanie problemu z uciążliwościami odorotwórczymi odwołując się do pojęcia ryzyka. W tym kontekście należy mieć na uwadze, że ryzyko określone jest funkcją dwóch parametrów: prawdopodobieństwa wystąpienia określonego zdarzenia rodzącego szkodę (uciążliwość odorową) oraz wielkości i rozmiarów szkody (uciążliwość odorowej).</p> <p>Jeśli zatem art. 1 projektowanej ustawy zakłada rozwiązanie problemu z uciążliwościami odorowymi odwołując się do pojęcia ryzyka, to logicznym i racjonalnym następstwem takiego założenia jest dobranie metodologii, która będzie wyznaczała sposób wyznaczenia odległości gwarantującej nie występowanie ww. ryzyka.</p> <p>Co istotne wybór tej metodologii nie może być dowolny ale powinien odzwierciedlać jaką metodę operacjonalizacji funkcji ww. parametrów zakłada ustawodawca i dlaczego. Ustawodawca chcąc uregulować tak konfliktogeny problem jak uciążliwości odorowe powinien transparentnie podać i opisać przyjmowaną metodologię. Tymczasem w uzasadnieniu ustawy mamy dosłownie bazowanie na „wydaje się” (str. 18: Zgodnie z dokumentem pn. „Informacja o realizacji zadań Inspekcji Ochrony Środowiska za 2017 r.” najbardziej istotne <u>wydają się</u> zagrożenia uciążliwości zapachowej związane z dużymi obiektami produkcji zwierzęcej są to przemysłowe ферmy chowu trzody chlewnej, drobiu lub zwierząt futerkowych.)</p> <p>Rozwiązanie tak konfliktogenego problemu bazując na „wydaje się” nie ma nic wspólnego z zasadami prawidłowej legislacji oraz sprawnym rządzeniem.</p> <p>Takie podejście potwierdza, że ustawodawcy konstruującemu taki projekt ustawy nie zależy na rozwiązaniu problemu uciążliwości odorowych ale na usprawnieniu procesu inwestycyjnego dla podmiotów chcących inwestować w przedsięwzięcia chowu i hodowli zwierząt. W połączeniu z celami ekonomicznymi resortu Ministerstwa Rolnictwa oraz zakładanym zwiększeniem dynamiki dystrybucji środków unijnych w szczególności przez ARMiR projektowana regulacja stanowi specustawę mającą zagwarantować szybki proces inwestycyjny dla ww. przedsięwzięć.</p> <p>W dalszej części projektowanej ustawy ustawodawca nawiązuje co prawda do ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2081) <u>zwana dalej w skrócie: ustawa ooś</u> oraz rozporządzenia Rady Ministrów</p>
--	---

		<p>z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 71) zwane dalej w skrócie: rozporządzenie ooś. Niestety prawodawca czyni to bardzo niekonsekwentnie wskazując, że ryzyko uciążliwości odorowych powodują jedynie przedsięwzięcia chowu lub hodowli zwierząt i to jedynie te które przynależą do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.</p>
4.	art. 2 pkt 2	<p>Brzmienie art. 2 pkt 2: <i>2) minimalnej odległości - rozumie się przez to odcinek dzielący odpowiednie usytuowanie przedsięwzięcia od pozostałych terenów, w sposób zapewniający wysoki poziom ochrony zdrowia i życia ludzi oraz środowiska, ze względu na ryzyko powstawania uciążliwości zapachowej;</i></p> <p>Uwaga 4 Proponowany zapis zawiera niesprecyzowane zakresy znaczeniowe następujących sformułowań: „usytuowanie przedsięwzięcia” „ pozostałe tereny” „zapewnienie wysokiego poziomu w sposób zapewniający wysoki poziom ochrony zdrowia i życia ludzi oraz środowiska, ze względu na ryzyko powstawania uciążliwości zapachowej”.</p>
5.	art. 2 pkt 2	<p>Brzmienie art. 2 pkt 2: <i>2) minimalnej odległości - rozumie się przez to odcinek dzielący odpowiednie usytuowanie przedsięwzięcia od pozostałych terenów, w sposób zapewniający wysoki poziom ochrony zdrowia i życia ludzi oraz środowiska, ze względu na ryzyko powstawania uciążliwości zapachowej;</i></p> <p>Uwaga 5 Ustawodawca nie wskazał metodologii operacjonalizacji ryzyka przez co przyjęte w projektowanej ustawie rzekomy wysoki poziom ochrony zdrowia i życia oraz środowiska jest jedynie pustosłowiem. Zarówno w definicji art. 2 pkt 2, jaki i w uzasadnieniu regulacji próżno szukać jakie założenia metodologiczne co do oznaczania emisji zapachowej (qod [ouE/s]) wyrażonej w jednostkach zapachowych w jednostce czasu oraz stężenia zapachowego (Cod [ouE/m]) wyrażonego w jednostkach zapachowych w metrze sześciennym legły u podstaw określenia minimalnej odległości. Próżno szukać w projekcie ustawy w jaki sposób ustawodawca ustalił znaczenie oddziaływania odorowego dla środowiska (w tym zdrowia i warunków życia ludzi) czy może bazował na jakiejś ocenie olfaktometrycznej skuteczności dezodoryzacji w warunkach rzeczywistych. Ustawodawca chcąc ominąć wymóg notyfikacji przepisów technicznych do UE pomija te kwestie.</p> <p>Nie wiadomo z jakich powodów wykluczono ustalenie minimalnej odległości dla przedsięwzięć „odorotwórczych” poniżej progu 210 DJP. W praktyce znaczenie uciążliwości</p>

		<p>odorowej przy wartości 209 DJP i 210 DJP pozostających w zbiorze tych samych rodzajowo przedsięwzięć - chowu tych samych grup zwierząt stanowi pomijalną różnicę i nie ma żadnych racjonalnych powodów ze względu na które przedsięwzięcia poniżej progu 210 DJP miałyby być wykluczone z grupy przedsięwzięć powodujących ryzyka uciążliwości odorowych. Świadczy to o absurdalności stworzonych konstrukcji jurydycznych.</p> <p>Operacjonalizacja ryzyka występowania uciążliwości odorowych nie może bazować jedynie na kryteriach ilościowych (210 DJP i 500 DJP). Wobec braku jakichkolwiek założeń metodologicznych w zakresie wyznaczania dolnej i górnej granicy ryzyka występowania uciążliwości odorowych, nie sposób przyjąć, że zaproponowane przez ustawodawcę definicja co do „minimalnej odległości” zagwarantuje wysoki stopień ochrony środowiska w tym zwłaszcza ochrony zdrowia i warunków życia ludzi.</p> <p>Powyższe potwierdza odmienny cel regulacji, która w istocie ma za zadanie ułatwić Ministerstwu Rolnictwa wypełnienie zakładanych celów ekonomicznych, usprawnić proces inwestycyjny dla planowanych przedsięwzięć „odorotwórczych” oraz zwiększyć absorpcje środków unijnych w szczególności poprzez ARMiR z dedykowaną dystrybucją środków dla inwestorów chcących zainwestować w chlewni, kurniki i fermy norek. Ustawa nie rozwiąże problemów uciążliwości odorowych, wręcz przeciwnie sprawi, że tych uciążliwości zapachowych będzie jeszcze więcej co doprowadzi do eskalacji konfliktów społecznych.</p>
6.	art. 2 pkt 3	<p>Brzmienie art. 2 pkt 3: <i>Ilekroć w ustawie jest mowa o: (...) planowanym przedsięwzięciu sektora rolnictwa, którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej - rozumie się przez to zamierzenie realizacji przedsięwzięcia sektora rolnictwa, które stanowi chów lub hodowlę zwierząt, w stosunku do którego zostało wszczęte postępowanie w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 71 ust. 1 lub 72 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081): a) w liczbie nie mniejszej niż 210 DJP, b) w liczbie mniejszej niż 210 DJP, jeżeli w odległości do 210 m od tego przedsięwzięcia zlokalizowane jest inne przedsięwzięcie, stanowiące chów lub hodowlę zwierząt, lub planowane jest takie przedsięwzięcie, a łączna liczba DJP dla tych przedsięwzięć osiągnie wartość nie mniejszą niż 210 DJP.</i></p> <p>Uwaga 6 Z uwagi na wykluczenie z grupy przedsięwzięć sektora</p>

	<p>rolnictwa, którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej, wszystkich innych przedsięwzięć niż w liczbie nie mniejszej niż 210 DJP, albo w liczbie mniejszej niż 210 DJP, jeżeli w odległości do 210 m od tego przedsięwzięcia zlokalizowane jest inne przedsięwzięcie, stanowiące chów lub hodowlę zwierząt, lub planowane jest takie przedsięwzięcie, a łączna liczba DJP dla tych przedsięwzięć osiągnie wartość nie mniejszą niż 210 DJP, prawodawca w projektowanej regulacji błędnie operacjonalizuje ryzyko powstawania uciążliwości odorowych doprowadzając do błędnego przyjęcia i wystowienia zakresu, celu i konstrukcji jurydycznych, które rzekomo mają przeciwdziałać uciążliwościom odorowym.</p> <p>Legislacyjne wypracowanie progów odległościowych od przedsięwzięć „odorotwórczych” chowu i hodowli zwierząt do obszarów wrażliwych środowiskowo wymaga przyjęcia, że to charakter potencjalnych oddziaływań odorowych przedsięwzięć chowu i hodowli zwierząt jest przesądający w operacjonalizacji ryzyka uciążliwości odorowych.</p> <p>Tymczasem w projektowanej regulacji prawodawca dokonuje nieuzasadnionego merytorycznie zróżnicowania (uznaje, że przedsięwzięcia chowu i hodowli zwierząt, inne niż wyżej wymienione przedsięwzięć niż w liczbie nie mniejszej niż 210 DJP, albo w liczbie mniejszej niż 210 DJP, jeżeli w odległości do 210 m od tego przedsięwzięcia zlokalizowane jest inne przedsięwzięcie, stanowiące chów lub hodowlę zwierząt, lub planowane jest takie przedsięwzięcie, a łączna liczba DJP dla tych przedsięwzięć osiągnie wartość nie mniejszą niż 210 DJP nie powodują ryzyka uciążliwości odorowych). Ustawodawca czyni tak pomimo, że projektowana ustawa ma być stosowana do zbioru możliwych przedsięwzięć odorotwórczych mieszczących się w jednej kategorii przedsięwzięć chowu lub hodowli zwierząt nie różnicując operacjonalizacji ryzyka między poszczególnymi gatunkami zwierząt, jak również grup technologicznych.</p> <p>W tym kontekście należy stwierdzić, że wprowadzona regulacja pozostaje absurdalna i świadczy o kompletnym nie zrozumieniu metodologii wyznaczania dolnej i górnej granicy ryzyka w procesie legislacyjnym kształtującym progi i kryteria lokalizacji jakie należy stosować w ramach procesu inwestycyjnego dla przedsięwzięć złownonych.</p> <p>Uciążliwości odorowe przedsięwzięć chowu i hodowli zwierząt występują zarówno w przypadku chowu i hodowli przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, jak i przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać (a nawet przedsięwzięć podropogowych poziom 30-40 DJP). Świadczy o tym chociażby dokonana przez tego samego ustawodawcę kwalifikacja przedsięwzięć, o</p>
--	---

	<p>których mowa w § 3 ust. 1 pkt 103 rozporządzenia ooś do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.</p> <p>Odmierna ocena tego samego ryzyka uciążliwości odorowych na potrzeby zarządzania tym samym oddziaływaniem (uciążliwościami odorowymi) spowoduje niespójność regulacyjną. Przyjęcie proponowanego zapisu oznaczałoby odmienną ocenę ryzyka występowania uciążliwości odorowych stosowaną przez prawodawcę w ramach regulacji tworzących to samo otoczenie systemowo-prawne procesu inwestycyjnego przedsięwzięć chowu i hodowli zwierząt. Takie regulacje doprowadzą do chaosu decyzyjnego co do tego jakie przedsięwzięcia „odorotwórcze” prawodawca uznaje za uciążliwe.</p> <p>W praktyce w przypadku gdyby planowane przepisy weszły w życie to na poziomie stosowania tych przepisów organy ochrony środowiska, inwestorzy i wykonawcy raportów ooś i KIP będą na zasadzie analogii uznawać, że nawet jeśli projektowana ustawa nie jest literalnie dedykowana przedsięwzięciom o wielkości od 210 DJP, to należy stosować i powoływać się na wyznaczoną metodologię obliczeniową: 1 DJP = 1m. Skoro bowiem dla dużych przedsięwzięć (powyżej 210 DJP) są takie małe odległości (ustawodawca uchwała taką proporcje) to na zasadzie wnioskowania z większego na mniejsze będzie w procedurach, raportach OOŚ, decyzjach o warunkach zabudowy stosowana będzie taka metodologia i urzędnicy, sędziowie będą ją z pewnością w praktyce przyjmować.</p> <p>Z tego względu lokalne społeczności stanowczo sprzeciwiają się przyjętej proporcji 1 DJP = 1m. Jej przyjęcie spowoduje zwielokrotnienie obiektów inwentarskich na poziomie od 40 DJP do ok. 209 DJP. Biorąc pod uwagę powyższe chlewnie, kurniki, ферmy nerek będą lokowane w bardzo bliskich odległościach (od 40 do 200) metrów do zabudowy mieszkaniowej. Takim odległością wielokrotnie sprzeciwiały się lokalne społeczności oraz organizacje ekologiczne.</p> <p>Co istotne operacjonalizacja ryzyka nie może bazować jedynie na kryteriach ilościowych (210 DJP). Wskazane kryterium nie jest na tyle jednoznaczne, aby można było przyjąć, że niższa skala (np. 209 DJP) będzie powodować na tyle mniejszą uciążliwość odorową, że nie potrzeba dla takich przedsięwzięć wyznaczać odległości od miejsc wrażliwych środowiskowo. Ustawodawca w projektowanej ustawie nie zawarł merytorycznych przesłanek metodologii wprowadzającej taki poziom dolnej granicy ryzyka (210 DJP), która stanowiłaby uznanie, że dopiero taka wielkość przedsięwzięcia niesie ze sobą uciążliwość odorową.</p> <p>Jednocześnie zakłada proporcja 1 DJP = 1m jest absolutnie nie</p>
--	--

		<p>do przyjęcia. W połączeniu z zakładaną przez ARMiR dystrybucją środków na takie obiekty w roku 2020 (oraz celami ekonomicznymi Ministerstwa Rolnictwa), w praktyce na wsiach zaroi się od chlewni, kurników, ferm nerek w odległościach nie akceptowalnych społecznie, bo powodujących znaczącą uciążliwość odorową. Nastąpi spotęgowanie uciążliwości odorowych zaś tym podmiotem do którego będą służyły skargi będzie Ministerstwo Środowiska, GDOŚ, GIOŚ, RDOŚ etc. – skala tego zjawiska znacząco wzrośnie.</p>
7.	art. 2 pkt 4	<p>Brzmienie art. 2 pkt 4: <i>Ilekoć w ustawie jest mowa o: (...) DJP - rozumie się przez to duże jednostki przeliczeniowe inwentarza wyznaczone na podstawie współczynników przeliczeniowych sztuk zwierząt określonych w załączniku do przepisów wydanych na podstawie art. 60 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.</i></p> <p>Uwaga 7</p> <p>Proponowana definicja zawiera bardzo sprytną sztuczkę legislacyjną w której ustawodawca nawiązuje do definicji zawartej w rozporządzeniu OOŚ ale czyni to w sposób zawężający bo bez jednoznacznego określenia czy w projektowanej ustawie przyjęto, że za liczbę DJP przyjmuje się maksymalną możliwą obsadę inwentarza. A ma to bardzo istotne znaczenie co do przyjmowanych paradygmatów obliczeniowych wyznaczenia funkcji parametrów ryzyka, które zamierzają być przez ustawodawcę w projektowanej regulacji przekształcone (wystawione) jako próg odległościowych do miejsc wrażliwych środowiskowo.</p> <p>W § 2 ust. 1 pkt. 51 rozporządzenia ooś znajduje się doprecyzowanie (definicja) – „DJP – przy czym za liczbę DJP przyjmuje się maksymalną możliwą obsadę inwentarza”. Tymczasem projektowana regulacja w art. 2 pkt 4 wskazuje, że: <i>DJP - rozumie się przez to duże jednostki przeliczeniowe inwentarza wyznaczone na podstawie współczynników przeliczeniowych sztuk zwierząt określonych w załączniku do przepisów wydanych na podstawie art. 60 ustawy ooś</i> , oznacza to, że ustawodawca zawęził zastosowanie definicji DJP występującej w rozporządzeniu OOŚ jedynie do stosowania współczynników przeliczeniowych sztuk zwierząt określonych w załączniku rozporządzenia ooś.</p> <p>W uzasadnieniu projektowanej ustawy opisuje jednak, że będzie stosowana definicja DJP z rozporządzenia OOŚ nie wspominając już o tym, że tylko w ograniczonym zakresie. Takie wybiórcze stosowanie definicji DJP powoduje dezintegrację regulacji procesu inwestycyjnego przedsięwzięć chowu lub hodowli zwierząt i nie jest działaniem legislacyjnym</p>

		<p>które doprowadzi do rozwiązania problemu uciążliwości odorowych.</p> <p>W tym kontekście należy powtórzyć, że projektowana regulacja nie jest oparta o poprawną metodologię prawno-środowiskową. <u>Założeniem metodologicznym powinno być przyjęcie, że maksymalna wielkość inwentarza powinna zostać zatem ustalona w oparciu o wymagane minimalne powierzchnie kojców dla danych grup technologicznych zwierząt oraz powierzchnię inwentarzową w planowanej inwestycji.</u> Podejście to odpowiada już od dawna przyjmowanej w prawie ochrony środowiska metodologii o czym świadczy chociażby stanowisko Komisji Europejskiej zawarte w komunikacie <i>Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions "On the Road to Sustainable Production, progress in implementing Council Directive 96/61/EC concerning integrated pollution prevention and control.</i> W stanowisku tym stwierdzono, że zdolność produkcyjna, eksploatacyjna powinna być określona przy założeniu że instalacja pracuje przy maksymalnym obciążeniu przez 24 godziny na dobę, jeżeli jest to technicznie i technologicznie możliwe. W praktyce oznacza to konieczność odniesienia maksymalnych zdolności eksploatacyjnych do 24-godzinnego czasu pracy w ciągu doby. Należy pamiętać, że przy określaniu zdolności eksploatacyjnej instalacji obowiązuje zasada, że parametry tego samego rodzaju, charakteryzujące skalę działalności prowadzonej w instalacji i odnoszące się do instalacji tego samego rodzaju położonych na terenie jednego zakładu, sumuje się. Tymczasem w projektowanej regulacji nie podano jakichkolwiek założeń metodologicznych, technologicznych które legły u podstaw operacjonalizacji funkcji parametrów operacjonalizujących ryzyko występowania uciążliwości odorowych.</p>
8.	art. 3 ust. 1	<p>Brzmienie art. 3 ust. 1: <i>Planowane przedsięwzięcie sektora rolnictwa, którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej, sytuuje się w minimalnej odległości od budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, budynków użyteczności publicznej, szpitali, gospodarstw agroturystycznych, granic uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej, parków narodowych i ich otulin.</i></p> <p>Uwaga 8</p> <p>Planowana regulacja w sposób zawężający określa obszary wrażliwe na uciążliwości odorowe, albowiem nie uwzględniono np. obszarów rekreacyjno-wypoczynkowych czy na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony</p>

		przyrody.
9.	art. 3 ust. 2	<p>Brzmienie art. 3 ust. 2:</p> <p><i>2. Minimalną odległość wyznacza się w następujący sposób: a) dla chowu lub hodowli zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 210 DJP i nie większej niż 500 DJP minimalna odległość = DJP [m], b) dla chowu lub hodowli zwierząt w liczbie większej niż 500 DJP minimalna odległość = 500 [m],</i></p> <p>Uwaga 9</p> <p>Ustalona przez projektowaną regulację proporcja pozostaje niewspółmierna do możliwości oceny zjawiska rozprzestrzeniania się substancji złośliwych przy obecnym stanie wiedzy, techniki i technologii. Różne kombinacje substancji złośliwych wywołują u ludzi reakcje i nasilenie uciążliwości odoru, a nie jego zmniejszenie. Co istotne projektowana regulacja przyjmuje po raz kolejny absurdalne założenie metodologiczne, tym razem, że uciążliwości odorowe nie zwiększają się w sytuacji, gdy ktoś planuje inwestycje powyżej 500 DJP.</p> <p>Z licznych badań międzynarodowych wynika bowiem, że dla ochrony zdrowia zasadnym jest ograniczenie ilości i kumulacji wielkich ferm przemysłowych w pobliżu siedlisk ludzkich. Przykładowo badania przeprowadzone w Niemczech wykazały, że patogeny alarmowe LA MRSA – czyli szczepy gronkowca złośliwego odpornego na metycylinę znajdowane były w odległości 1000 metrów od ferm. Jest to więc realne zagrożenie zdrowia, a nawet zagrożenie epidemiologiczne szczególnie, że badania przeprowadzone w Dani w 2016 roku wykazały, że nosicielami tego patogenu jest 88 % świń.</p> <p>Odległość 500 z pewnością nie jest wystarczająca dla inwestycji wynoszącej np.: 6000 DJP. Uzasadnieniem dla ograniczenia minimalnej odległości do maksymalnej wartości 500 m dla przedsięwzięć o liczbie DJP równej 500 lub większej, nie może być fakt, że dla odległości większej niż 500 DJP istotnie ograniczyłaby możliwość realizacji przedsięwzięć sektora rolnictwa. To nie powinna być ustawa uproszczeniu procesu inwestycyjnego dla sektora produkcji zwierzęcej a niestety proponowane regulacje to spowodują.</p> <p>Projektowana regulacja jest w tym względnie nie zgodna z ustaloną w Konstytucji i traktatach o funkcjonowaniu UE (TFUE) hierarchią wartości prawnie chronionych. Przepis nie uwzględnia hierarchii dóbr podlegających ochronie w polskim systemie prawa, zawartej w Konstytucji RP oraz nowego podejścia do ochrony zdrowia w UE. Podstawy aksjologiczne ochrony zdrowia zawarte są również w art. 68 Konstytucji RP. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny analizując art. 68 ust. 1 oraz art. 68 ust. 4 Konstytucji RP stwierdza, że przepis art. 68 ust. 1 Konstytucji RP wprowadza powszechne prawo do</p>

		ochrony zdrowia, co w kontekście art. 68 ust. 4 Konstytucji RP należy rozumieć jako prawo do zapewnienia takiego stanu środowiska, który nie powoduje negatywnych następstw dla zdrowia ludzkiego. Ustawodawca daje wyraz istnienia hierarchii wartości, uznając, że ochrona środowiska należy do niższej kategorii dóbr wobec tak istotnych, jak życie i zdrowie ludzkie.
10.	art. 3 ust. 2	<p>Brzmienie art. 3 ust. 2:</p> <p><i>2. Minimalną odległość wyznacza się w następujący sposób: a) dla chowu lub hodowli zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 210 DJP i nie większej niż 500 DJP minimalna odległość = DJP [m], b) dla chowu lub hodowli zwierząt w liczbie większej niż 500 DJP minimalna odległość = 500 [m],</i></p> <p>Uwaga 10</p> <p>Wyznaczenie proporcji opartej na metodologii 1 DJP = 1 m jest absurdalne. Również dobrze strona społeczna mogłaby zmaksymalizować swoje żądanie odsunięcia przedsięwzięć chowu lub hodowli zwierząt od miejsc wrażliwych środowiskowo przyjmując 1 szt. rzeczywista zwierzęcia planowanego do chowu lub hodowli = 1 metr.</p> <p>Wyznaczenie proporcji powinno być przede wszystkim zróżnicowane w zależności od określonych gatunków zwierząt i grup w obrębie gatunków na grupy technologiczne – wówczas możliwa jest prawidłowa kwantyfikacja odległości.</p> <p>Po drugie zastosowanie ustawy powinno obejmować każde przedsięwzięcie chowu lub hodowli zwierząt, które tylko może powodować oddziaływania substancji złoonych.</p> <p>Po trzecie ustalenie proporcji ile metrów przypada na 1 DJP powinno uwzględniać różne opcje technologiczne przedsięwzięć, warunki lokalnych środowisk np. pod względem meteorologicznym, przyjmując najbardziej niekorzystny scenariusz dla całości zbioru takich przedsięwzięć „odorotwórczych” chowu lub hodowli zwierząt.</p> <p>Należy przy tym zaznaczyć, że u podstaw tego założenia leży również świadomość, że różne kombinacje substancji złoonych wywołują u ludzi niezbadane reakcje zapachowe. Wymusza to w praktyce stosowanie zasady przezorności z jednoczesną oceną ryzyk. Założeniem wyjściowym jest przy tym do pewnego stopnia maksymalizacja ryzyka. Wtedy można dopiero mówić o ustaleniu progów gwarantujących</p>

		<p>wysoki poziom ochrony środowiska w tym zdrowia i warunków życia ludzi. Takie podejście stosowane jest w sytuacji, gdy brak jest wystarczających danych, by jednocześnie określić konsekwencje środowiskowe określonej działalności, by ustalić albo wykluczyć istnienie związku przyczynowego pomiędzy negatywnymi oddziaływaniami na środowisko, a określoną aktywnością (przedsięwzięciem, projektowanym dokumentem), gdy występuje znaczna niepewność uniemożliwiająca dokładne określenie prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych skutków i rozmiarów potencjalnej uciążliwości.</p> <p>Wypracowanie progów i kryteriów dla lokalizowania oraz eksploatacji tzw. przedsięwzięć „odorotwórczych” w zakresie intensywnego i wielkopowierzchniowego chowu bądź hodowli zwierząt powinno następować również poprzez ustawową (bądź na mocy rozporządzenia) odgórną delimitację możliwości rozwoju takich obiektów biorąc pod uwagę w szczególności następujące kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> a.i. zdrowotne, a.ii. zagrożenia epidemiologicznego i mikrobiologicznego, a.iii. dobrostanu zwierząt (m.in. odpowiedniej przestrzeni do życia), a.iv. miejsc wrażliwych środowiskowo (zabudowy mieszkaniowej, odległości od ujęć wody, rzek etc.) a.v. oceny cyklu życia produktu jakim jest zdrowa żywność.
11.	art. 3 ust. 3	<p>Brzmienie art. 3 ust. 3: <i>3. Określając minimalną odległość uwzględnia się łączną liczbę DJP dla wszystkich planowanych bądź zrealizowanych przedsięwzięć.</i></p> <p>Uwaga 11 Ustawodawca nie określa horyzontu czasowego w ramach którego należy brać pod uwagę planowane przedsięwzięcia. Nie określono również jaki stopień pewności realizacji inwestycji stwarza konieczność uwzględnienia podczas wydawania decyzji środowiskowych. Regulacja w tym zakresie pozostaje niespójna z zapisami ustawy ooś, które dookreślają sposób badania łącznej kwalifikacji przedsięwzięcia i jak również określają metodologie badania oddziaływań skumulowanych.</p>

12.	art. 3 ust. 4	<p>Brzmienie art. 3 ust. 4:</p> <p><i>4. Dopuszcza się lokalizację planowanego przedsięwzięcia sektora rolnictwa, którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej, w odległości mniejszej niż minimalna odległość od budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa lub gospodarstw agroturystycznych, pod warunkiem uzyskania zgody właścicieli nieruchomości.</i></p> <p>Uwaga 12</p> <p>Projektowana regulacja jest nie zgodna z ustaloną w Konstytucji i traktatach o funkcjonowaniu UE (TFUE) hierarchią wartości prawni chronionych. Przepis nie uwzględnia hierarchii dóbr podlegających ochronie w polskim systemie prawa, zawartej w Konstytucji RP oraz nowego podejścia do ochrony zdrowia w UE.</p> <p>Ochrona zdrowia jest wartością, która jest obecna w traktatach o funkcjonowaniu UE (TFUE). Wg art. 168 ust. 1 TFUE przy określaniu i urzeczywistnianiu polityk i działań UE zapewnia się wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego. Kwestie zwiększenia zakresu ochrony zdrowia ludzi została również ujęta w przepisach dotyczących OOS przedsięwzięć – dyrektywie 2011/92/UE. Dyrektywa z 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2011/92/UE określając cele przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, na pierwszym miejscu stawia „ludność i zdrowie ludzkie” co stanowi znaczącą zmianę w stosunku do przepisów, które od początku funkcjonowania instytucji OOS stanowiły, że w ramach tej oceny bada się wpływ przedsięwzięcia na „istoty ludzkie, faunę i florę”.</p> <p>Podstawy aksjologiczne ochrony zdrowia zawarte są również w art. 68 Konstytucji RP. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny analizując art. 68 ust. 1 oraz art. 68 ust. 4 Konstytucji RP stwierdza, że przepis art. 68 ust. 1 Konstytucji RP wprowadza powszechne prawo do ochrony zdrowia, co w kontekście art. 68 ust. 4 Konstytucji RP należy rozumieć jako prawo do zapewnienia takiego stanu środowiska, który nie powoduje negatywnych następstw dla zdrowia ludzkiego. Ustawodawca daje wyraz istnieniu hierarchii wartości, uznając, że ochrona środowiska należy do niższej kategorii dóbr wobec tak istotnych, jak życie i zdrowie ludzkie.</p>
13.	art. 3 ust. 5	<p>Brzmienie art. 3 ust. 5:</p> <p><i>5. Wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 4 następuje w formie aktu notarialnego z wpisem do księgi wieczystej.</i></p> <p>Uwaga 13</p> <p>Projektowana regulacja nie dookreśla jaką formę prawną powinien mieć ww. wpis nie zapewniając spójności między poszczególnymi aktami prawnymi.</p>

14.	Art. 4 ust. 1	<p>Brzmienie art. 4 ust. 1:</p> <p><i>Minimalną odległość wyznacza najkrótszy odcinek pomiędzy rzutem poziomym planowanego budynku inwentarskiego, w którym prowadzone będą chów lub hodowla zwierząt, albo linią rozgraniczającą teren, którego sposób zagospodarowania określony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945 oraz z 2019 r. poz. 60), zwanym dalej „planem miejscowym”, dopuszcza lokalizację przedsięwzięcia sektora rolnictwa, które stanowi chów lub hodowla zwierząt a: 1) rzutem poziomym istniejącego budynku mieszkalnego albo istniejącego budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, budynku użyteczności publicznej, budynku szpitala lub budynku, w którym prowadzone jest gospodarstwo agroturystyczne, albo 2) granicą obszaru uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej, wyznaczoną na podstawie art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1056), albo 3) granicą parku narodowego lub jego otuliny, wyznaczoną na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, 2244 i 2340), albo 4) linią rozgraniczającą teren, którego sposób zagospodarowania określony w planie miejscowym dopuszcza realizację inwestycji, o której mowa w pkt 1.</i></p> <p>Uwaga 14</p> <p>Ustawa powinna zawierać rozwiązanie, że lokalizacja przedsięwzięć „odorotwórczych” powinno następuje wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w <u>art. 4 ust. 1</u> art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.</p> <p>Ustawa nie zawiera obecnie zapisów odnoszących się do istniejących przedsięwzięć chowu lub hodowli zwierząt – kwestie te również powinny być rozwiązane poprzez instrument MPZP bądź przygotowania specjalnych Masteplanów w miejscach ogromnej koncentracji przedsięwzięć odorowórczych.</p>
15.	art. 4 ust. 2	<p>Brzmienie art. 4 ust. 2:</p> <p><i>2. Przez obiekty budowlane, o których mowa w ust. 1 pkt 1, rozumie się również obiekty budowlane posiadające ostateczną decyzję o pozwoleniu na budowę albo w stosunku do których dokonano skutecznego zgłoszenia, o którym mowa w art. 30 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2018 r. poz. 1202, z późn. zm.1).</i></p>

		<p>Uwaga 15</p> <p>Ustawa powinna zawierać rozwiązanie, że o braniu pod uwagę występowaniu miejsc i obiektów wrażliwych środowiskowo powinno zawierać horyzont czasowy planowanej inwestycji „odorotwórczej” tzn. kiedy planowana inwestycja jest przewidywana do rozpoczęcia oddziaływań.</p> <p>Lokalizacja przedsięwzięć „odorotwórczych” powinno następuje wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w <u>art. 4 ust. 1</u> art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.</p>
16	art. 5	<p>Brzmienie art. 5</p> <p><i>Minimalną odległość uwzględniają: 1) organy gminy - przy sporządzaniu oraz uchwalaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy albo jego zmiany; 2) organy gminy oraz wojewoda - przy sporządzaniu oraz uchwalaniu albo przyjmowaniu planu miejscowego albo jego zmiany; 3) organy gminy i wojewoda - przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy; 4) organy administracji architektoniczno-budowlanej - przy wydawaniu pozwolenia na budowę oraz ocenie zasadności wniesienia sprzeciwu wobec zgłoszenia; 5) organy związku metropolitalnego - przy sporządzaniu oraz uchwalaniu studium ramowego uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego albo jego zmiany; 6) organy województwa - przy sporządzaniu oraz uchwalaniu planu zagospodarowania przestrzennego województwa albo jego zmiany; 7) organy wydające decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach - przy wydawaniu tych decyzji.</i></p> <p>Uwaga 16</p> <p>Zakres związania projektowaną regulacją przy wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach sprawia, że ustawa tworzy warunki brzegowe lokalizacji inwestycji odorotwórczych, które powinny być wyznaczane z udziałem społeczeństwa. Wyznaczony 7-dniowy termin konsultacji publicznych jest za krótki. Wyznaczenie 7-dni na zgłaszanie do projektu ustawy bez wysłania tegoż projektu do Stowarzyszenia „Otwarte Klatki” (pomimo, że było ono zapraszane do Ministerstwa Środowiska w czasie pisania projektu ustawy) potwierdza, że Ministerstwo Środowisko nie zachowuje się transparentnie, zaś takim postępowaniem uwiarygadnia, że proponowana regulacja ma zupełne inne cele niż rozwiązanie problemu uciążliwości odorowych.</p>

Dodatkowo składamy dodatkowe uwagi do projektowanej regulacji. Popierając długofalowe działania do wypracowania kompleksowej regulacji mającej na celu wypracowanie warunków i kryteriów brzegowych, które systemowo uporządkują kwestie związane z tzw. „odorami”, dostrzegamy i postulujemy podjęcie działań legislacyjnych w krótszej perspektywie czasowej:

17. Uwaga 17 Uzależnienia usytuowania ww. przedsięwzięć odorotwórczych od uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego.

18. Uwaga 18 Wzmocnienie efektywności Ocen Oddziaływania na Środowisko, aby był realną rozmową interesariuszy, z wymiernym wysłuchaniem głosu lokalnych społeczności, którzy będą najbardziej narażeni na oddziaływania (społeczeństwa) m.in. poprzez:

- a) Wprowadzenie obligatoryjnego ustalenia zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (dalej: raport OOŚ) dla wszystkich przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (również przedsięwzięć mogących zawsze oddziaływać na środowisko).
- b) Wprowadzenie obowiązku konsultowania zakresu raportu OOŚ z udziałem społeczeństwem, w szczególności w celu wypracowania wariantów przedsięwzięcia wymagających zbadania w raporcie OOŚ.
- c) Wprowadzenie obowiązku, aby na etapie ustalania zakresu raportu OOŚ, organ wydający postanowienie o zakresie raportu OOŚ był zobligowany do wskazania przynajmniej trzech wariantów alternatywnych wymagających przeanalizowania w raporcie ooś, w tym jednego wskazanego przez członków lokalnej społeczności najbardziej narażonej na oddziaływania.

Dotyczy art. 68 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2081) **zwana dalej w skrócie: Ustawa ooś Uzasadnienie:** Obecnie większość uczestników OOŚ postrzega ten instrument prawnych (OOŚ) jako jedynie formalną, administracyjną procedurę, którą inwestorzy i instytucje muszą „przejsć, aby uzyskać opinie i uzgodnienia niezbędne do realizacji przedsięwzięcia. Tymczasem efektywność tego narzędzia polega na wymiernym włączeniu społeczności lokalnych do procesu decyzyjnego z uwzględnieniem lokalnych preferencji społeczeństwa do rozwoju przestrzeni w określonym kierunku. Efektywność OOŚ zależna jest od tego czy w prawodawstwie danego kraju wprowadzono obligatoryjny etap SCOPINGU – obligatoryjny etap określania zakresu raportu ooś z jednoczesnym powiązaniem tego etapu postępowania z udziałem społeczeństwa na etapie SCOPINGU. W Polsce etap ten jest bagatelizowany – ponadto aktualne przepisy nie zakładają udziału społeczeństwa na etapie ustalania zakresu raportu ooś. Wprowadzenie takiego rozwiązania spowoduje, że OOŚ stanie się narzędziem pozwalającym na aktywne kształtowanie przedsięwzięcia (jego lokalizacji, warunków technicznych i technologicznych oraz środków minimalizujących oddziaływania) przez lokalną społeczność narażoną na oddziaływania ze strony Przedsięwzięcia.

19. Podniesienie jakości i znaczenia stanowisk organów inspekcji sanitarnych w ramach procedur wydawania OOŚ, decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i decyzji o warunkach zabudowy, pozwolenia na budowę m.in. poprzez:

- a) **zwiększenie środków na szkolenia i zatrudnienie w organach inspekcji sanitarnej specjalistów od ochrony zdrowia, ekspertów ds. oddziaływań mikrobiologicznych czy epidemiologów do oceny zagrożenia oddziaływań na zdrowie i warunki życia ludzi.**
- b) zastąpienie opinii, dotyczącej skutków zdrowotnych wydawanej przez organy inspekcji sanitarnej w ramach OOŚ uzgodnieniem;
Zmiana dotyczy: przepisu art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy ooś.
- c) zastąpienie opinii o potrzebie przeprowadzania OOŚ, wydawanej przez organy inspekcji sanitarnej na etapie tzw. screeningu – uzgodnieniem potrzeby przeprowadzania OOŚ w tych przypadkach w których planowane usytuowanie obiektów inwentarskich będzie poniżej 2000 m. do najbliższej zabudowy mieszkalnej (w tym zagrodowej) – wyłączając zabudowę inwestora.
Zmiana dotyczy: przepisu art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy ooś.
- d) Wprowadzenie obowiązku uzgadniania projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji polegających na budowie obiektów inwentarskich w których planowany jest chów i hodowlą zwierząt, dla których nie wydaje się decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zmiana dotyczy: Art. 53 ust. 4 w zw. z 60 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Uzasadnienie zmiany: Zagadnienia związane ze zdrowiem powinny być bardzo istotnym elementem analizy przy przeprowadzaniu procedury Oceny Oddziaływania na Środowisko. Art. 3 pkt 2 ustawy ooś stanowi: „Ilekcrc w ustawie jest mowa o oddziaływaniu na środowisko rozumie się przez to również oddziaływanie na zdrowie ludzi.” Tak sformułowane stwierdzenie wyraźnie wskazuje, że każdy element procedury OOŚ powinien być również oceniany pod kątem oddziaływania na zdrowie. Niestety, w praktyce zazwyczaj jest inaczej. Obecnie opinie Inspekcji Sanitarnej są często mało przydatne przy podejmowaniu rozstrzygnięć w ramach OOŚ pod względem merytorycznym. W urzędach organów inspekcji sanitarnej brakuje ekspertów zdrowia, mikrobiologów czy epidemiologów, którzy mogliby ocenić skutki zdrowotne zidentyfikowanych planowanych oddziaływań przedsięwzięcia na daną populację. Ocena skutków zdrowotnych w wielu przypadkach nie jest prowadzona przez wspomnianych ekspertów i sprowadza się do stwierdzenia, że „przedsięwzięcie nie będzie znacząco oddziaływać na zdrowie”. Bez przedstawienia jakichkolwiek dowodów w postaci przeprowadzonych analiz. **Istnieje bardzo pilna potrzeba zapewnienia środków na zatrudnienie odpowiednich specjalistów oraz przeprowadzenia stosownych szkoleń pracowników inspekcji sanitarnych.**

20. Uwzględnienie istnienia hierarchii chronionych wartości, uznając, że ochrona środowiska należy do niższej kategorii dóbr wobec tak istotnych wartości, jak życie i zdrowie ludzkie m.in. poprzez:

- a) Zawarcie w ustawie ooś jednoznacznych przepisów określających preferencje ochrony takich wartości jak zdrowie i warunki życia ludzi w ramach OOŚ.

- b) Zawarcie w ustawie o oś jednoznacznych przepisów zobowiązujących do szukania opracowań naukowych, najbardziej aktualnych, zawierających analizę oceny zagrożeń dla zdrowia ludzi, wynikających z realizacji określonego przedsięwzięcia przy opracowywaniu raportów OOS.
- c) wprowadzenie do przepisów ustawy o oś możliwości odmowy wyrażenia zgody na realizację przedsięwzięcia w sytuacji, gdy może ono znacząco negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi (ewentualnie wskazując na przesłanki Nadrzędnego Interesu Publicznego, które uzasadniałyby realizację przedsięwzięcia bez względu na negatywne oddziaływanie na zdrowie ludzi). Ustanowienie takiego przepisu pozwoliłoby w pewnych sytuacjach na ochronę zdrowia ludzi, jako dobra wyższego w hierarchii dóbr niż np. przyroda na obszarze Natura 2000.

Uzasadnienie

Zapewnienie ochrony zdrowia ludzi w procedurze OOS przedsięwzięć jest obowiązkiem władz publicznych, mających aksjologiczne i prawne umocowanie w Konstytucji RP oraz przepisach prawa europejskiego i międzynarodowego. Jednym z narzędzi przeciwdziałania zagrożeniom środowiska jest procedura OOS przedsięwzięć. Jednak należy dostrzec, że przepisy, które odnoszą się do ochrony zdrowia ludzi w OOS, nie uwzględnia hierarchii dóbr podlegających ochronie w polskim systemie prawa, zawartej w Konstytucji RP oraz nowego podejścia do ochrony zdrowia w UE. Ochrona zdrowia jest wartością, która jest obecna w traktatach o funkcjonowaniu UE (TFUE). Wg art. 168 ust. 1 TFUE przy określaniu i urzeczywistnianiu polityk i działań UE zapewnia się wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego. Kwestie zwiększenia zakresu ochrony zdrowia ludzi została również ujęta w przepisach dotyczących OOS przedsięwzięć – dyrektywie 2011/92/UE. Dyrektywa z 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2011/92/UE określając cele przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, na pierwszym miejscu stawia „ludność i zdrowie ludzkie” co stanowi znaczącą zmianę w stosunku do przepisów, które od początku funkcjonowania instytucji OOS stanowiły, że w ramach tej oceny bada się wpływ przedsięwzięcia na „istoty ludzkie, faunę i florę”. Podstawy aksjologiczne ochrony zdrowia zawarte są również w art. 68 Konstytucji RP. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny analizując art. 68 ust. 1 oraz art. 68 ust. 4 Konstytucji RP stwierdza, że przepis art. 68 ust. 1 Konstytucji RP wprowadza powszechne prawo do ochrony zdrowia, co w kontekście art. 68 ust. 4 Konstytucji RP można rozumieć jako prawo do zapewnienia takiego stanu środowiska, który nie powoduje negatywnych następstw dla zdrowia ludzkiego. Ustawodawca dalej wyraz istnienia hierarchii wartości, uznając, że ochrona środowiska należy do niższej kategorii dóbr wobec tak istotnych, jak życie i zdrowie ludzkie. Przepisy określające informacje, jakie powinny znaleźć się w raporcie OOS nie wyeksponowały określenia oddziaływania na zdrowie ludzi, jako jednego z podstawowych i zasadniczych kryteriów, uwzględnianego przy przygotowywaniu raportu. Od 1 stycznia 2017 r. został wprowadzony przepis nakazujący, aby raport OOS zawierał informację umożliwiającą analizę kryteriów wymienionych w art. 62 ust. 1 ustawy o oś. Ustawodawca nie wskazał wyraźnie, że w raporcie OOS należy w pierwszej kolejności badać wpływ danego przedsięwzięcia na zdrowie ludzi. W przepisach brak jest również literalnie wyartykułowanej podstawy prawnej dającej organom administracji publicznej prerogatywę do odmowy

wyrażenia zgody na realizację przedsięwzięcia w przypadku stwierdzenia znaczącego negatywnego oddziaływania na zdrowie ludzi (tak jak np. w przypadku wystąpienia oddziaływania na obszary Natura 2000 – art. 81 ust. 2 ustawy ooś). Z tego względu zawarcie takiego kryterium ochrony zdrowia przy opracowywaniu raportu OOŚ powinno również zobowiązywać do szukania opracowań naukowych, najbardziej aktualnych, zawierających analizę oceny zagrożeń dla zdrowia ludzi, wynikających z realizacji określonego przedsięwzięcia. Koszty związane z opracowywaniem raportu OOŚ uwzględniającego szeroki zakres informacji o wpływie danego przedsięwzięcia na zdrowie ludzi powinny obciążać inwestora, jako podmiot o dużo silniejszej pozycji w stosunku do lokalnych społeczności lub sąsiadów danej inwestycji (zwłaszcza tych narażonych na oddziaływanie). Korzystając z informacji zawartych w raporcie OOŚ, uwzględniających w większym zakresie kryterium ochrony zdrowia ludzi, organy administracji publicznej będą mogły wydawać, uzgadniać i opiniować decyzje, realizując priorytetowy charakter ochrony zdrowia. Więcej w wykorzystanej powyżej publikacji M. Zakrzewska „Aksjologiczne i prawne aspekty ochrony zdrowia ludzi w procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko”.

21. Ujednolicenie kryteriów kwalifikacyjnych chowu i hodowli zwierząt do przedsięwzięć wymagających decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, pozwolenia zintegrowanego w celu przeciwdziałania dzielenia tych przedsięwzięć metodą występowania o decyzje przez odrębne podmioty. Chodziłoby o wypracowanie ściślejszych kryteriów powiązań technologicznych i skutków środowiskowych jako podstaw kwalifikujących do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, pozwolenia zintegrowanego. Zapobieganie problemowi dzielenia przedsięwzięć chowu lub hodowli zwierząt. Skala tego zjawiska nadal jest znaczna i wynika m.in. z przyjęcia błędnego modelu OOŚ w zakresie organów właściwych do wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Praktyka pokazuje, że Wójtowie Gmin nie radzą sobie z wydawaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Problemy związane z dzieleniem przedsięwzięć (SALAMI SLICING) występują nadal i są zazwyczaj nasilone w okresach uruchomienia naborów np. przez Agencje Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dla tego typu jaką jest chów i hodowla zwierząt.

22. Opracowanie wytycznych w zakresie doboru wskaźników przy analizie rozprzestrzeniania się, dyspersji zanieczyszczeń (np. emisji amoniaku) w celu jednolitego podejścia organów ochrony środowiska w skali kraju (obecnie dobór tych wskaźników często zaniża oddziaływanie).